

Lunds Universitet
Statsvetenskapliga institutionen
Statsvetenskap 61-80 poäng

Magisteruppsats
2005-10-06

STV004

Handledare: Ole Elgström

Vänner eller Fiender?

Förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma

Anders Jonsson

Abstract

This Master Thesis investigates changes in Thailand's foreign policy towards its neighbouring country Burma. It argues that Thai foreign policy towards Burma has experienced major changes during four periods between 1945 and the present. The thesis investigates these foreign policy changes during the four periods. What changes occurred? What were the reasons for the changes? What reasons dominated during what periods? The four periods of Thai foreign policy changes towards Burma and the common history of the two countries since their respective foundations does not suggest a stable peaceful relationship or a bitter hostile relationship leading to war. Instead it has been found that both internal and external reasons have affected the Thai foreign policy towards Burma and made it very vivid over time. The thesis concludes by evaluating these changes together with the author's own thoughts about the prospects of future changes in Thai foreign policy towards Burma.

Keywords: Thailand, Burma, Myanmar, Foreign Policy Change, Foreign Policy.

Innehållsförteckning

1	Förord	4
2	Inledning	5
	Syfte/Problem	5
	Vad är utrikespolitisk förändring?	5
	Varför äger en utrikespolitisk förändring rum?	6
	När äger en utrikespolitisk förändring rum?	7
3	Thailändsk utrikespolitik gentemot Burma innan 1948	9
4	Brytningsperiod I – Andra Världskrigets slut	12
	Bakgrund	12
	Förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma	13
	Orsaker till förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma	13
	Omfattning i förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma	13
5	Brytningsperiod II – Franska Indokinas sönderfall	15
	Bakgrund	15
	Förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma	16
	Orsaker till förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma	16
	Omfattning i förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma	17
6	Brytningsperiod III - Vietnamkrigets slut	18
	Bakgrund	18
	Förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma	19
	Orsaker till förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma	19
	Omfattning i förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma	20
7	Brytningsperiod IV - Militärkuppen i Burma 1990	22
	Bakgrund	22
	Förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma	23
	Orsaker till förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma	24
	Omfattning i förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma	26
8	Sammanfattning	28
	Förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma	28
	Interna orsaker	29
	Externa orsaker	29
9	Framtida förändringar?	30
10	Källförteckning	33
	Böcker	33
	Tidningsartiklar	34
	Internetkällor	34
	Personlig kontakt	34

1. Förord

Denna uppsats startade som ett gränskonfliktprojekt, men svårigheter att få göra fältstudier utmed den thai-burmesiska gränsen gjorde att jag valde att höja abstraktionsnivån och koncentrera mig på statlig nivå istället för att närmare undersöka lokala förhållanden. Jag vill tacka överste Chayanan för hans hjälp med att förgäves hamra mot den thailändska byråkratin vad gäller tillstånd och liknande, personalen på Prof. Direck Jayanama-biblioteket vid Thammasatuniversitetet i Bangkok för deras hjälp att ta fram lämpligt material, Mason Hoadley vid Institutionen för Östasiatiska språk vid Lunds universitet, min familj som lät mig härbärgera fritt hos dem i Thailand, och min handledare Ole Elgström vid Statsvetenskapliga institutionen i Lund som givit mig bra påpekanden vad gäller grundupplägget till denna uppsats.

Jag har valt att använda beteckningen Burma i denna uppsats. Den burmesiska regimen ändrade 1989 Burmas namn till Myanmar (Dana, 2002, s.153), vilket Aung San Suukyi och regimkritiker kritiserar. De menar att anammande av den nya beteckningen endast legitimerar regimen. Det burmakritiska USA betecknar landet som Burma (<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/35910.htm>), EU har valt Burma/Myanmar

(http://europa.eu.int/comm/external_relations/myanmar/intro/index.htm) och Sverige har valt beteckningen Burma (Carlberg, 20050930). Jag vill poängtera att valet av "Burma" inte görs av politiska hänsyn utan av praktiska skäl. Det är helt enkelt lättare att använda endast en term och jag har valt "Burma" eftersom landet benämns så i historien innan dess namnbyte 1989.

En annan viktig punkt är vissa beteckningsåtskillnader. Nationalitet betecknas "burmeser" och därav följer att "burmesisk" betecknar något som har att göra med landet i helhet. "Burmaner" och "burmansk" däremot betecknar den etniska gruppen inom landet som också är störst till folkmängd. En etniskt shan eller karen (olika minoritetsbefolkningar) i Burma kan således inte betecknas "burmaner" utan ska betecknas "burmeser".

2. Inledning

Syfte/Problem

Mitt första syfte med denna uppsats är att få svar på frågorna hur Thailands utrikespolitik gentemot Burma förändrats sedan Andra Världskrigets slut fram till nuet och varför den har förändrats. Det intressanta för mig som har följt landets utveckling under flera år är att militärkuppen i Burma 1990 innebar en stor förändring i Thailands utrikespolitik gentemot Burma. Thailand driver sedan dess tesen att det enda sättet att demokratisera Burma är genom att öka handeln med landet och öka de diplomatiska kontakterna. Detta trots att både USA och EU infört tydliga sanktioner mot Burma på grund av påstådda brott mot mänskliga rättigheter. Det tycks finnas vissa motsägelser i Thailands förda utrikespolitik gentemot Burma då den från början var en del av ASEAN:s gemensamma linje, medan den nu även har kritiserats inom ASEAN och karaktäriseras av pragmatism från Thailands sida. Finns det specifikt interna thailändska skäl för att driva en egen linje? Jag har i uppsatsen valt att koppla denna specifika förändring till en vidare analys av Thailands utrikespolitik gentemot Burma. Har förändringar i denna politik orsakats av samma faktorer över tid? Vilka är dessa förändringsskapande faktorer?

Vad är utrikespolitisk förändring?

Utrikespolitik är enligt Wurfel och Burton: "the sum of statements and actions by a state's policy-makers to promote or control the impact of changes in the external environment". Mottagaren för utrikespolitik är i första hand en extern aktör, men denna politik kan i sin tid också påverka den interna situationen. Förväntningar på sådan påverkan kan ha legat bakom beslutet att föra sådan utrikespolitik (Wurfel - Burton, 1990, s.5). Gustavsson hänvisar till Cohen och Harris definition där utrikespolitik är "a set of goals, directives or intentions, formulated by persons in official or authoritative positions, directed at some actor or condition in the environment beyond the sovereign nation state, for the purpose of affecting the target in the manner desired by the policy-makers". Enligt Gustavsson förutsätter denna modell att statsregeringar ensam utövar utrikespolitik och att utövandet inte inkluderar oavsiktligt handlande (Gustavsson, 1998, s.22). Båda dessa definitioner stämmer bra in på vad jag är intresserad av i denna uppsats.

Vad förändring är behöver kanske inte utvecklas, men hur vi kan kategorisera en förändring i Thailands utrikespolitik behöver däremot närmare förklaras. För att kunna mäta typen av förändring i Thailands utrikespolitik har jag valt en modell av Charles F. Hermann. Han anger fyra typer av förändring i utrikespolitik: (1) Anpassningsförändringar: Det rör sig här om den minsta formen

av förändring. Medan metod och mål kvarstår förändras intensiteten eller precisionen. USA:s långsamma upptrappning i Sydvietnam kan tas som exempel. Målet med hejdandet av kommunismens etablering i Sydvietnam låg hela tiden fast och metoderna, t.ex. militär upptrappning, förändrades inte utan intensifierades för att till slut urarta i ren krigföring, (2) Programförändringar: Detta innebär förändringar av metod eller/och medel, men fortfarande kvarstår huvudmålet med politiken. Ett exempel som berör den här uppsatsen vore ifall t.ex. Thailand ändrade metoden med mjuk linje till en mer hård linje gentemot Burma, men behöll målet med demokratisk utveckling i Burma som grund för den förda politiken, (3) Problem-/målförändringar: Målet med politiken förändras. Här skulle t.ex. USA:s politik gentemot Iran kunna ges som exempel. Innan revolutionen stödde USA Iran, medan man efter denna intog en fientlig hållning. Ett exempel på problemförändring skulle kunna vara den ändrade hotbilden i USA efter upptäckten av medeldistansmissiler på Kuba vilket ledde till Kubakrisen, (4) Internationella orienteringsförändringar: Den största typen av förändring av utrikespolitik och innebär en omorientering av hela utrikespolitiken och förhållandet till det internationella samhället. Kalla kriget slut kan tas som ett exempel då flera länder var tvungna att omvärdera hela sin utrikespolitik (Hermann, 1990, s.5-6). I slutet av denna uppsats kommer jag att försöka mäta eventuella förändringar i thailändsk utrikespolitik gentemot Burma.

Varför äger en utrikespolitisk ändring rum?

Wurfel och Burton ansåg att det realistiska synsättet inte räckte till att beskriva utrikespolitik i dagens värld. De valde istället att utgå ifrån vissa grundläggande problem som enligt deras mening alla stater måste lösa genom att sätta upp övergripande mål. De använde "rational choice"-teorin där stater hela tiden strävar efter att nå satta mål, så kallat "goal-achieving" (Wurfel – Burton, 1990, s.13-15). Denna teori lämpar sig enligt min mening väl för Thailand utrikespolitik gentemot Burma då jag anser att Thailands utrikespolitik gentemot Burma används som ett instrument för att lösa både externa och interna problem i syfte att nå satta mål.

Wurfel och Burton valde i sin bok om utrikespolitik i Sydostasien en metod där de lät undersöka fem typer av orsaker till utrikespolitisk förändring: (1) vilka förändringar som ägt rum inom en stats samhälle, ekonomi och regim, (2) aktörer som skapade utrikespolitiken (3) interna resurser t.ex. administrativa och diplomatiska färdigheter, militär och ekonomisk makt och regimens legitimitet, (4) interna begränsningar t.ex. etniska/religiösa konflikter inom befolkningen eller brist på naturresurser, (5) begränsningar och möjligheter i den externa miljön t.ex. betydelse av den geografiska placeringen av staten, möjliga dispyter om territorium eller gränser, stormaktsinflenser på utrikespolitik, ekonomiskt beroende, hur beslutsfattarnas uppfattningar om hot, begränsningar och möjligheter som dök upp på den internationella arenan påverkade deras beslut och aktioner. Till sist försökte Wurfel och Burton att utifrån orsakerna till utrikespolitisk förändring mäta hur övergripande mål inom ramen för statens

utrikespolitik prioriterades av regimerna och vilka förändringar av dessa prioriteringar som gjordes. De angav fyra till sex möjliga övergripande mål: (1) säkerhet vilket stater försöker påverka genom att bl.a. manipulera strategier, militära styrkor och allianser, (2) att maximera autonomi d.v.s. maximera förmågan att övervaka och kontrollera extern penetration och transnationella processer samt medlen för att undvika inskränkningar i regimens autonomi, (3) att bibehålla regimsystemet d.v.s. bevara konstitutionella regler, partier och personal och (4) välfärd/utveckling som innefattar ekonomi, arbete, inkomst, hälsa, och produktion. I vissa fall var det dessutom aktuellt att inkludera ytterligare två mål nämligen (5) nationsbyggande och (6) statsbyggande. Genom att se hur stater rangordnade dessa övergripande mål kunde de dra slutsatser om hur omprioriteringar av målen kunde framkalla förändringar i även andra delar av utrikespolitik t.ex. anpassnings- eller programförändring (Wurfel – Burton, 1990, s.6-7 och 15-16).

Gustavssons modell skiljer sig från Wurfel och Burtons genom att istället för fyra förklaringskategorier endast använda två, nämligen externa och interna. Däremot delas de förklarande kategorierna endast in i två underkategorier nämligen politiska och ekonomiska (Gustavsson, 1998, s.25). Jag anser att Wurfel och Burtons många underkategorier med fördel kan kombineras med Gustavssons två huvudkategorier. Min egen modell blir alltså (A) interna faktorer indelade i (1) interna förändringar i samhälle, ekonomi och regim, (2) interna aktörer, (3) interna resurser och (4) interna begränsningar. De (B) externa faktorerna indelas i (5) externa begränsningar och (6) externa möjligheter.

När äger en förändring i utrikespolitik rum?

Till skillnad från Gustavssons modell där individuella aktörers beslut ses som avgörande är min modell fokuserad på brytningsperioder då det sker stora målförändringar i ett helt lands utrikespolitik. Dessa perioder kan variera i längd, men i Thailands fall återfinns fyra inom ramen för denna uppsats. Jag har valt att studera brytningsperioder mellan tiden för Andra Världskrigets slut och fram till nuet. Enligt min mening finns det under mitt avgränsade tidsintervall fyra viktiga brytningsperioder då Thailands utrikespolitik gentemot Burma genomgick stora förändringar. Dessa är (1) Andra Världskrigets slut, (2) Franska Indokinas sönderfall, (3) Vietnamkrigets slut och (4) militärkuppen i Burma 1990. Mellan dessa historiska nedslag utvecklas den thailändska utrikespolitiken gentemot Burma i en bestämd riktning för att sedan förändras på grund av interna och/eller externa omständigheter.

Varför skriver jag då om detta ämne? Jo, i grunden till allt detta resonemang ligger naturligtvis mer allmänna frågor kring internationella sanktioner och vad som sker då parter väljer att inta annorlunda förhållningssätt. Finns det speciella så kallade ”asiatiska värderingar” kontra ”västliga värderingar” som styrs av historia och pragmatism eller finns det grundläggande allmängiltiga värden där Väst och Öst tagit olika ställning? Detta kommer denna fallstudie inte kunna ge

svar på, men jag hoppas kunna tillföra empiri till den redan existerande forskningen inom dessa frågor.

3. Thailändsk utrikespolitik gentemot Burma innan 1948

Vid den thailändska nationens födelse, vilken kan räknas från ca 1200 e.Kr., förde alla kungariken på den sydostasiatiska kontinenten en utrikespolitik som grundades i det indiska Mandala-systemet. I rikets centrum befann sig den gudomliga monarken och hans makt avtog med avståndet ifrån honom. Det var ett s.k. patron-client-system där vasaller bytte lojalitet beroende på hur stor makt monarken utövade och vad de själva hade att vinna på sin lojalitet. Således kunde monarken lita mindre på vasaller längre ifrån honom (Hoadley, 1996, s.29-33; Lang, 2002, s.128-129).

Området kring Ayutthaya norr om dagens Bangkok var rikets huvudstad omgiven av risodlingar utefter Chao Phraya-flodens bördiga marker. Bortom bergen i väster härskade en annan monark i nuvarande området kring Mandalay i dagens Burma. Båda rikena kämpade om inflytandet över gränsvasallerna, främst genom erövringsfälttåg riktade mot varandras huvudstäder. Målet med erövringen var inte territorium utan att föra tillbaka människor i fångenskap och integrera dem i sitt eget rike. Anledningen till detta var överflödet på glesbefolkade landområden, men brist på arbetskraft till de högintensiva våtrisjordbruken. Människor var dessutom viktiga för monarkens skatteinkomster och möjligheter att föra krig. Således fick många siameser och burmeser finna sig i att bli tvångsförflyttade från hus och hem beroende på segerherre (Lang, 2002, s.128-129).

Denna utrikespolitiska orientering karaktäriserade Thailands utrikespolitik ända fram till kolonialmakternas närvaro, vilken kulminerade i alla grannländers annektering. I Burmas fall påbörjades britternas annektering 1824 och fullbordades 1886 då den siste kungen av den burmanska Toungoodynastin tvingades abdikera och i exil. Därefter införlivades Burma i det brittiska imperiet som en del av kronkolonin Indien (SarDesai, 1997, s.110-124).

För Thailand innebar detta avlägsnandet av det tydligaste externa hotet, men redan efter det första anglo-burmesiska krigets slut 1824 hade Burma slutat att utgöra ett militärt hot (Kulick-Wilson, 1992, s.151; Wah, 1987, s.78). Det innebar också ankomsten av ett nytt hot, nämligen kolonialmakten. I väster annekterades Burma av britterna, i söder Malackahalvön av britterna och i öster Kambodja och Laos av fransmännen. Inför en sådan överlägsen militärmakt var Thailand tvunget att sluta föra en klassisk expansionspolitik mot grannländerna och övergå till att försöka bevara sitt nationella oberoende.

Nationell överlevnad genom att undgå kolonisering blev målet för den nya förda utrikespolitiken. Genom skickligt diplomatiskt spel, genomgående reformer enligt västerländsk standard av dåvarande kungariket Siam och upprättandet av en nation (nationalism) klarade sig Thailand som enda nation i Sydostasien från

kolonisering. En påtaglig internationell orienteringsförändring från expansionspolitik till eftergiftspolitik genomdrev reformer inom all thailändsk utrikespolitik (inte bara mot Burma) främst inom säkerhet och autonomi. Utveckling och nationsbyggande blev viktiga verktyg för att legitimera den thailändska nationen inför kolonialmakterna.

Kolonialismen drog för första gången upp formella statsgränser på kartor, vilka inte existerat tidigare (Alagappa, 1998, s.87). Gränsområdena var svåra att kontrollera beroende på att självständiga små kungariket bjöd motstånd mot både briter och thailändare och kunde inte beskattas förrän i början på 1900-talet. När både Storbritannien och dåvarande Siam var överens om gränsdragningen (efter vissa eftergifter från thailändsk sida) fastställdes vad som kom att bli dagens 2 401 km långa gräns mellan grannstaterna Thailand (Alagappa, 1998, s.437; Lang, 2002, s.7 och 11). Gränsen sträcker sig från Indiska Oceanen i söder till Laos i norr och består i de flesta områden av naturliga hinder t.ex. bergsområden eller floder.

Vissa thaifolk vilka den thailändska eliten hela tiden ansett vara naturliga delar av den thailändska nationen bl.a. shanfolken i nuvarande nordöstra Burma, föll nu enligt avtal utanför Thailands gränser (Alagappa, 1998, s.418). Eftersom nationens överlevnad var det högst prioriterade målet var den pan-thailändska nationen tvungen att läggas på hyllan, åtminstone tills kolonialmakternas makt var bruten.

Denna tidsperiod tycks kanske inte spela så stor roll för den thailändska utrikespolitiken gentemot Burma idag, men thailändska medier och nationell historieundervisning tycks inte ha glömt den. Gamla krig och konflikter lever med i båda länders kulturer precis som svenskar och normän ältar gamla krig sedan stormaktstiden. I Norden har ju dessa relationer omvandlats till vad Karl Deutsch redan 1957 benämnde som ”säkerhetsgemenskap” - frånvaron av blotta tanken på krig mellan länder inom säkerhetsgemenskapen (Acharya, 2001, s.16). Burma och Thailand har inte befunnit sig i öppet krig på flera hundra år, men länderna har inte nått vad som skulle kunna kallas en säkerhetsgemenskap. Innan burmesernas nederlag mot thailändarna 1785 hade de båda kungarikena befunnit sig i krig i nästan 300 år och fiendebilden lever kvar idag om än försvagad (Alagappa, 1998, s.77-78; Wurfel - Burton, 1990, s.2). Burmeserna har utmålats som ärkefienden och den invaderande krigsmakten i dåvarande thairiken, men utan nyanseringen med att thairikena var lika benägna att föra plundringståg var än de kom åt och röva hem t.ex. burmaner. Det finns starka nationalistiska undertoner vad gäller synsättet på denna tid och en stark fiendebild har odlats fram (Alagappa, 1998, s.403-404; Zaw, 2002; Lang, 2002, s.139-140) och representeras fortfarande i t.ex. filmer och monument. Den gamla huvudstaden Ayutthayas fall för burmeserna år 1767 symboliserar den thailändska nationens fall och lidande inför ärkefienden Burma (Kulick-Wilson, 1992, s.150; Maung, 1998, s.7; Lang, 2002, s.139-140). Den nya huvudstaden etablerades så småningom år 1782 där Bangkok idag ligger och de områden som förlorats till burmeserna återerövrades med utgångspunkt härifrån. Den kungliga Chakri-dynastin som är så helig för Thailand grundades och har styrt landet sedan dess. Alltså är Thailands fall och uppgång satt i direkt samband med burmanernas invasion och etablerandet av dagens

älskade monarki. Dessutom ses den efterföljande tiden som ett befrielsekrig då de förlorade områdena återtogs. Den nya huvudstaden Thonburi (strax väster om Bangkok) förflyttades till östra flodstranden där Bangkok ligger idag som skydd för invasioner från Burma. Bara det talar om hur stark rädslan var för Burma under den tiden.

4. Brytningsperiod I

- Andra Världskrigets slut

Bakgrund

1932 avskaffades den absoluta monarkin i Thailand genom en oblodig statskupp av det militära etablissemanget tillsammans med akademikerkåren (SarDesai, 1997, s.183). De två olika grupperingarna kunde inte samsas och efter en tids maktkamp utmanövrades 1938 akademikerna av militären under Phibun Songkhrum med en ultranationalistisk, buddistisk och militaristisk agenda (SarDesai, 1997, s.185). Det övergripande målet för Thailands utrikespolitik med nationell överlevnad under kolonialismen hade vid denna tid uppnåtts och genomgick under den militära högerregimen en målförändring till att prioritera stärkandet av nationalismen. Den thailändska nationalismen sökte inte bara förena alla thailändare inom en stat, vilket inkluderade thai-folk i grannländerna, utan även att återupprätta det gamla kungarikets glansdagar som befann sig expanderandes i alla väderstreck innan kolonialmakternas annekteringar. Detta var ingen abrupt målförändring då dessa krafter redan var i spel under kolonialtiden, men de hade mognat och följt den globala trenden med auktoritära stater med expansionistisk politik ämnat för en pan-nation och dess överlägsenhet inför andra nationer (raser om man så vill). Under denna målförändring skedde också en programförändring vilken bestod i att man försökte återupprätta de prekoloniala besittningarna i grannländerna med en ny metod: stöd till Japans expansion i utbyte mot territorium som belöning efter att kriget mot kolonialmakterna vunnits.

Det ökade japanska inflytandet i Sydostasien strax innan andra världskriget mottogs därför väl av den thailändska militärdiktaturen i Thailand som en motvikt mot kolonialmakterna. När japanerna landsteg i brittiska Malaya och avancerade mot Singapore, började även en annan offensiv, den in i brittiska Burma. Thailand hade innan kriget upplåtit militära baser till japanerna och Japans kortvariga ockupation av Burma skedde med stöd från Thailand som sökte ökat inflytande över gränsfolken. Thailand hade dessutom begärt burmesiskt territorium i norra Burma bebodda av shan och fått sig tilldelat två burmesiska shan-provinser av Japan (Lang, 2002, s.133).

Allt eftersom kriget fortskred framstod japanerna som förlorare och japanerna hade dessutom gjort sig ogillade för sina brutala metoder mot den thailändska civilbefolkningen. Den thailändska militärregimen övergick alltmer till att minska stödet till Japan och förbereda sig på att inte framstå som att ha stött axelmakterna efter de allierades seger. Tack vare sitt civila motstånd mot japanerna under kriget och skicklig efterkrigsdiplomati slapp Thailand lindrigt undan och behövde endast

återlämna det territorium de annekterat under japanerna (SarDesai, 1997, s.185-186).

Förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma

Den första viktiga förändringen i Thailands utrikespolitik gentemot Burma var att man under Andra Världskriget slutade stödja Japans närvaro i Burma. Thailand beslöt också att återlämna de territorier annekterade med japansk hjälp under kriget och erkände att Burma återgick till att vara en brittisk koloni. Till sist avbröt Thailand sin expansionspolitik i Burma. Dessa fyra viktiga förändringar berodde alla på både interna och externa orsaker.

Orsaker till förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma

Att Thailand slutade stödja Japans närvaro i Burma var helt beroende av den thailändska militärregimens insikt om att Japan skulle förlora kriget, men också av att den inhemska folkopinionen vände sig mot japanerna. Även fast den japanska armén var en allierad behandlade den inte Thailand som en sådan utan mer som en undersåte. Tusentals civila thailändare tvingades utföra tvångsarbete och mycket snart uppstod en motståndsrörelse stödd av britterna och i hemlighet även stödd av den thailändska militärregimen. 1944 hade militärregimens japanvänliga politik urholkat dess legitimitet och den fick avgå till förmån till en civil regim. Samtidigt var Thailand externt begränsat av att Japan utan vidare kunde ha ockuperat Thailand. De interna militära resurserna skulle aldrig räcka för att bryta alliansen och föra ett öppet krig mot Japan.

När Andra Världskriget slutade ockuperades Thailand i enlighet med de allierades överenskommelser sinsemellan av amerikanska trupper och den thailändska militärregimen under kriget lyckades inte bortförklara sitt handlande utan dess ledare Phibun Songkhrum åtalades, men frikändes som krigsförbrytare. De ledare som lyckades bevisa sin ovilja att gå i krig på Japans sida under kriget fick behålla styret över landet. Den nya civila regimen tvingades återlämna de territoriella erövringar man gjort under kriget, även de som inte låg i Burma. Storbritannien återvände som kolonial herre till Burma och den nya thailändska civila regimen var betydligt mer intresserad av att bevara landets rykte och undvika en lång ockupation än av att driva frågan om den pan-thailändska nationen. Istället valde man att inleda ett nära samarbete med ockupationsmakten USA.

Omfattning av förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma

Den första förändringen var en programförändring och var en del av den internationella orienteringsförändringen när Thailand bestämde sig för att satsa på den vinnande parten i kriget, nämligen USA, med målet att undgå att dömas alltför hårt för sitt tidiga stöd till Japan och överleva krigsslutet som en

självständig nation. Thailand hade inga planer på att återlämna redan taget territorium, men beslutade sig för att sluta stödja Japan militärt. Det var också detta som på sikt säkerställde att militärregimen kunde återvända till makten (vilket den också gjorde 1948). Vid krigsslutet när det stod klart att nationens överlevnad uppnåtts på bekostnad av regimens tillfälliga fall genomgick utrikespolitiken gentemot Burma ett flertal programförändringar i rask takt när den nya regimen för att undgå öppen konflikt med de allierade först återlämnade territorium, erkände gamla gränser och åtog sig att inte överträda dessa i framtiden. Den nya regimen övergick från den gamla regimens mål med expansionistisk nationalism i regionen till nationell överlevnad vidare till utveckling i samvaro med regionens nya stormakt USA.

Andra Världskrigets slut kännetecknades för Thailands del främst av en internationell orienteringsförändring i utrikespolitiken riktad mot USA och landet blev en viktig säkerhetspolitisk samarbetspartner i regionen för USA under hela efterkrigstiden. I utrikespolitiken gentemot Burma återgick man helt enkelt mer eller mindre under vapenhot till accepterandet av den gamla ordningen med Burma under brittisk annektering enligt gränsdragningarna innan kriget.

Man kan tycka att Thailands utrikespolitik mot Burma borde ha genomgått stora förändringar när Burma återfick sin självständighet 1948, men Thailand hade på grund av den nya regimen inga ambitioner i Burma utan var fullt upptagen med att försöka bevara sin legitimitet inför det återigen växande inflytandet från militären. Dessutom var den burmesiska staten inte konsoliderad och koncentrerade all sin politik på att förhindra att den nya staten föll i bitar på grund av inre motsättningar. Burma hade också tidigt förtydligat för omvärlden att man inte hade några som helst territoriella krav på andra stater och att man förhöll sig neutralt i militära världsfrågor. Thailand och Burma var också tvungna att försöka återuppta diplomatiska relationer efter ett uppehåll på 62 år.

5. Brytningsperiod II

– Franska Indokinas sönderfall

Bakgrund

Phibun Songkhram återvände 1948 till regeringsmakten. Den civila regimen hade visat sig vara oförmögen att legitimera sitt styre och Phibuns nya militärregering återgick snabbt till en politik baserad på samma nationalistiska ideologi som innan kriget, men man accepterade att territoriell expansion var utebliven på grund av externa begränsningar. Phibuns högerregim var starkt antikommunistisk och det thailändska kommunistpartiet CPT (Communist Party of Thailand) förbjöds 1952 (SarDesai, 1997, s.254). Dess medlemmar och sympatisörer var tvungna att gå under jorden eller fly ut i djungeln för att fortsätta kampen i form av ett gerillakrig (ibid.). CPT var vid den här tiden ännu inte det militära hot som det skulle bli under 1960- och 1970-talen, men externa förändringar skulle snart få djupa interna återverkningar i Thailand.

Det långa inbördeskriget i Franska Indokina mellan den kina- och sovjetstödda kommunistiska nordvietnamesiska rörelsen och ockupationsmakten Frankrike slutade 1954 med Frankrikes nederlag vid Dien Bien Phu. Vid konferensen i Genève 1954 (Geneva Accords) etablerades de nya staterna Nordvietnam, Sydvietnam, Laos och Kambodja. Nordvietnam var kommunistiskt, Laos och Kambodja var starkt influerade av kommunismen och Sydvietnam var en militärdiktatur stödd av USA. Detta framkallade en stark oro hos antikommunistiska stater för att hela Sydostasien skulle falla under den kommunistiska sfären enligt den så kallade "Dominoeffekten" myntad 1954 av USA:s president Eisenhower. Det var också ett bevis för att kommunistisk gerilla kunde besegra en stormakt som Frankrike. Denna oro spädades på av kommunistiska rörelser i alla sydostasiatiska stater. I södra Thailand allierade sig kommunister och etniska separatister i kampen mot centralregeringen i Bangkok.

Kalla Kriget styrde under denna tid USA:s utrikespolitik gentemot länder ännu ej under kommunistiska regimer i Sydostasien. Regimer som allierade sig med USA mot kommunismen skulle få oreserverat militärt och ekonomiskt stöd. Thailand som redan under Koreakriget skickat trupper till stöd för den USA-ledda FN-insatsen fann att deras mål med fortsatt nära samarbete med USA och deras interna problem med CPT utgjorde en god grund för att ansluta sig till USA:s säkerhetspolitik i Sydostasien. Detta skulle säkerställa nationens säkerhet och regimen överlevnad mot CPT. Följaktligen bildade 1954 Thailand tillsammans med USA, Storbritannien Australien, Nya Zeeland, Frankrike, Pakistan och Filippinerna den militära alliansen Southeast Asia Treaty Organization (SEATO) med huvudmålet att bekämpa kommunismen (SarDesai, 1997, s.254-255; Wah, 1987, s.16; Yahuda, 2004, s.48).

Denna nya säkerhetspolitik påverkade också utrikespolitiken gentemot Burma. Burma hade strax innan självständigheten 1948 fått en svag samlingsregering bestående av ett socialistiskt parti och beväpnade etniska grupper längs gränserna mot grannländerna. Dessutom befann sig kommunisterna fortfarande i regelrätt uppror. Det var en kombination som utmynnade i ett våldsamt kort inbördeskrig 1949-1950 vilket resulterade i socialisternas seger (Wurfel – Burton, 1990, s.206-207). Kommunisterna och de etniska grupperna var fortfarande bara besegrade i den mån att de var för sig inte kunde inta huvudstaden Rangoon. Burma var således inte en väl fungerande stat utan olika grupper utövade total makt i sina egna delar av territoriet. Även fast strider rasade uppfattades Burma vid denna tid inte som ett hot av Thailand utan det var Burmas oförmåga att spela en regional maktroll och det nya thailändska åtagandet att stoppa kommunismen i Vietnam på USA:s sida som gjorde att Thailand valde att föra en varken defensiv eller offensiv utrikespolitik gentemot Burma.

Förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma

1954 beslutade sig Thailand för en programförändring i sin utrikespolitik riktad mot kommunistiska hot längs den södra gränsen mot Malaya och österut mot det kommunistiska hotet från Nordvietnam. Denna prioritering påverkade eventuell thailändsk utrikespolitik gentemot Burma. Det problematiska är att vi idag inte kan veta hur utrikespolitiken skulle ha utvecklats ifall konflikten i Indokina fått en annorlunda utveckling. Vad vi vet är att utrikespolitiken gentemot Burma varken var aggressiv eller defensiv utan snarare kan beskrivas som upprättande och normaliserande av diplomatiska förbindelser. Detta skiljde sig från tidigare då Thailands militärregim sökt vinna territorier från bl.a. Burma.

Orsaker till förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma

Förändringen som ägde rum i Thailands utrikespolitik gentemot Burma berodde i första hand på externa orsaker mot bakgrund av interna förändringar i regim och den nya militärregimens mål. Phibun Songkhrams regims högerideologi tvingade den att förbjuda CPT 1952 för att legitimera och bevara sin regim. CPT i sin tur fortsatte att hota regimen, nu genom väpnad kamp från djungelområden i landets norra och södra delar. Regimens militära och ekonomiska makt var innan 1954 helt beroende av handeln och säkerhetssamarbetet med USA och Väst och den thailändska militären blev alltmer beväpnad med amerikansk tillverkad krigsmateriel.

Externt blev Thailand alltmer begränsat på grund av Kalla Krigets hårdnande i regionen. På grund av sin USA-vänliga utrikespolitik skapades automatiskt nya fiender längs den thailändska gränsen i öster vid Indokinas sammanbrott. I kulisserna bakom Nordvietnam lurade även Kinas stöd för de kommunistiska rörelserna i Sydostasien och de etniska kinesiska minoriteterna. På grund av sin nationalistiska antikinesiska inrikespolitik hade den thailändska militärregimen säkerställt att CPT hade stort stöd bland Thailands kinesiska befolkning. Thailand

var för att kunna fortsätta samarbetet med USA:s ökade engagemang i Sydostasien också tvunget att bevisa sin lojalitet genom att öka sitt stöd till USA. Genom att prioritera den interna kampen mot CPT och Vietnamkonflikten bakom den östra gränsen lågprioriterades relationerna med Burma.

Burmas egen interna situation och dess förda utrikespolitik gentemot omvärlden både begränsade och möjliggjorde den thailändska utrikespolitiken. Burmas alltmer kaotiska interna situation omöjliggjorde ett eventuellt militärt hot från den burmesiska regimen. Dessutom hade Burma genom sin medverkan i "Non-Aligned States" officiellt deklarerat att Burma inte sökte militära allianser vilket betydde att Burma varken hade styrka eller incitament till att hota Thailand eller Thailands allierade utan sökte vänskapliga förhållanden (Wah, 1987, s.270). Det fanns således inga direkta hot från Burma. Samtidigt begränsades eventuella närmanden av att Burma också lågprioriterade relationerna med Thailand på grund av prioriterandet av statsbyggande och regimen överlevnad.

Omfattning av förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma

Det thailändska permanenta avståndet från pan-nationalism utanför landets gränser och att inte försöka tillskansa sig etniskt thai-territorium i Burma var en förändring i mål och hängdes samman med programförändringar inom ramen för Thailands internationella orienteringsförändring för USA och mot kommunism. Anpassningsförändringar i kampen mot kommunismen i form av att Thailand sände trupp till Koreakriget och förbudandet av CPT tillsammans med högprioriterandet av att bevara den thailändska militärregimen ledde till de viktiga programförändringarna då Thailand blev medlem i SEATO och prioriterade den södra och östra gränsen framför den västra.

6. Brytningsperiod III - Vietnamkrigets slut

Bakgrund

Samtidigt som medlemskapet i SEATO alltmer band Thailand till den upptrappande Vietnamkonflikten, skedde en militärkupp i Burma 1962 där militären under Ne Win tog makten från den socialistiska regimen under U Nu (SarDesai, 1997, s.237). Orsakerna låg i den socialistiska regimens oförmögenhet i att ena landets splittrade grupper. Medan det kommunistiska upproret pågick hade både socialistregimen och därefter militärregimen lyckats alienera de etniska grupperna med sin burmanska, buddistiska, nationalistiska och centralistiska politik. En efter en gjorde de uppror från sina kärnområden i högländerna gränsande mot grannländerna. För att kunna lägga resurser på inbördeskriget och säkerställa att inga externa aktörer skulle blanda sig i gick militärregimen från en aktiv alliansfri utrikespolitik till en strikt isolationspolitik baserad på suveränitet och territoriell integritet (Alagappa, 1998, s.390; SarDesai, 1997, s.238) med en intern pseudo-socialistisk ideologi kallad "den buddistiska vägen till socialism" vilken var en vänsterinriktad pragmatiskt ideologi. Alltså befann sig Burma i öppet inbördeskrig mellan en socialistisk militärregim, kommunistisk gerilla och ett flertal etniska grupper. De thailändska intressena i denna fråga rörde under denna tid mest hur den thailändska kommunistiska rörelsen skulle påverkas av detta (Wah, 1987, s.87) eftersom Burma inte utgjorde något militärt hot.

Vietnamkonflikten som eskalerade i regelrätt krig 1965 slutade som bekant med USA:s uttåg ur Vietnam 1975, men för Thailand skulle kriget leda fram till interna förändringar i form av två interna regimförändringar 1973 och 1976. Det alltmer grymma kriget i Vietnamkonflikten och de ökande civila offren som skildrades i världsmidia framkallade inte bara en reaktion mot kriget i Sverige utan även i Thailand. En miljon krigsflyktingar från Indokina befann sig i Thailand och betydde ett enormt ekonomiskt åtagande för Thailands del (Wah, 1987, s.87). Problemet löstes delvis av att USA stödde Thailand ekonomiskt, men naturligtvis gick det inte att undanhålla så många flyktingars lidande för det thailändska folket. En folkopinion bildades inte bara mot lidandet i kriget utan även mot att thailändska trupper befann sig i Laos och Kambodja för att stödja kampen mot nordvietnamesiska trupper (SarDesai, 1997, s.255-256). Amerikanernas militärbaser i Thailand och användandet av Thailand som permissionsmål för amerikanska soldater stack i ögonen på det thailändska folket (SarDesai, 1997, s.255-256). Allt detta undergrävde snabbt legitimiteten hos den thailändska militärregimen tillsammans med den tydliga korruptionen inom regimen institutioner.

1967 etablerades Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) som en regional sammanslutning för att bevara regional fred och stabilitet (Mya Than, 2005, s.9) och motverka kommunismens spridning i Sydostasien (Lim, 2001, s.181). Detta hade möjliggjorts genom regimskiften i Malaysia och Indonesien till antikommunistiska och antikinesiska regimer. Ett tydligt tecken på ASEAN:s roll i kampen mot kommunismen vara att medlemsländerna förband sig till att tillsammans bekämpa interna upprorsegment i en medlemsstat. Målet var att samarbeta över statsgränserna mot kommunismen (Acharya, 2001, s.59). Detta uppvägrade dock inte den amerikanske presidenten Lyndon B. Johnsons meddelande 1968 om att USA försökte förhandla fram en lösning på Vietnamkonflikten. Detta tydliga tecken på USA:s försvagade ställning i Vietnam och närmande till Kina innebar att Thailands huvudgaranti för regimens bevarande och nationens säkerhet – USA – förlorat en del av sin trovärdighet (SarDesai, 1997, s.256 och 259). Efter att USA:s ställning i Sydostasien försvagats hade kommunistiska regimer i Laos och Kambodja snabbt tagit makten med stöd från Nordvietnam och Thailand befann sig nu öga mot öga med beväpnade kommunistländer i öster och ett CPT som hela tiden växte i styrka. Det starkt växande hotet om en regelrätt vietnamesisk invasion tillsammans med en folkopinion mot kriget och USA:s närvaro i Thailand ledde till att Thailand 1969 bad USA att avlägsna alla sina truppstyrkor i Thailand. Under de efterföljande åren normaliserade Thailand sina relationer med det kommunistiska blocket (SarDesai, 1997, s. 256-257) och 1976 hade de sista amerikanska trupperna lämnat Thailand (Wurfel - Burton, 1990, s.62).

Förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma

Under det alltmer tilltagande inbördeskriget i Burma efter 1962 utvecklade Thailand en mer aktiv ställning i sin utrikespolitik gentemot Burma. Genom att inofficiellt sanktionera stöd till de etniska rebellgrupperna som kunde röra sig relativt fritt över gränsen mellan länderna, ville Thailand skapa en buffert mellan CPT och CPB (Acharya, 2001, s.60 och 129ff; Lang, 2002, s.138) och förhindra att CPT och CPB kunde förena sina krafter över gränsen. Denna buffertpolicy skulle komma att vara den thailändska regeringens utrikespolitik gentemot Burma ända fram till slutet på 1980-talet (Zaw, 2002).

Orsaker till förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma

Thailand genomgick en väldigt turbulent intern period hårt pressat av de externa skeendena. Kommunismhotet hade sedan 1954 ökat i omfattning inte bara i Thailand utan i hela Sydostasien. Thailands aktiva medverkan på USA:s sida i Vietnamkonflikten ledde till att regimen allteftersom konflikten eskalerade blev alltmer pressad och alltfler anslöt sig till CPT som nådde sin numerära höjdpunkt 1979 med 10 000 medlemmar under vapen (Lang, 2002, s.141). Dessutom hade både Nordvietnam och Kina börjat stödja andra kommunistiska rebellgrupper inom Thailand (SarDesai, 1997, s.255-256). Det nya hotet från CPB i väst var

genom relationerna med CPT ett indirekt hot mot den thailändska regimen (Wah, 1987, s.87) och regimen, bunden av de andra konflikterna såg sig tvungen att försöka skapa en buffert utmed gränsen (Lang, 2002, s.41-42 och 141).

De interna aktörernas styrkeförhållanden i Thailand förändrades under denna tid ungefär i linje med hur Vietnamkonflikten utvecklades. Allteftersom USA:s sak försvagades, försvagades också den thailändska regimen legitimitet och kulminerade i dess fall 1973 då en vänsterideologisk demokratirörelse tog makten. Bara tre år senare hade det thailändska militäretablissemanget hunnit hämta sig och genomförde en blodig kupp 1976. Stärkta återupptog kommunisterna den väpnade kampen, men skulle senare komma få svårare och svårare att hävda sig gentemot den ekonomiska utvecklingen i Thailand. De interna resurserna var vid denna tid fortfarande helt beroende av USA och var en bidragande orsak till att Thailand såg sig tvunget att bli medlem i ASEAN när fler sydostasiatiska grannar såg de interna kommunistiska hoten som regimenas största hot. Mellan 1951 och 1971 hade USA:s militära bistånd till Thailand täckt 37% av de totala thailändska militära utgifterna under samma period (Wurfel - Burton, 1990, s.57).

Externt begränsades Thailand alltmer på grund av sin allians med den förlorande sidan i Vietnamkonflikten. Det växande stödet från externa supermakter till interna hot blev ett alltmer påtagligt hot och när även CPB i Burma möjliggjorde stöd från den västra gränsen befann sig Thailand omringat av potentiellt fientliga gränsområden, för även i söder hade den muslimska minoriteten tillsammans med kommunister fört en väpnad kamp i bergsområden nära Malaysia.

Att den burmesiska regimen inte hotade Thailand kunde inte uppväga hotet från CPB. Under flera år var det största hotet mot den isolationistiska regimen i Rangoon just CPB som var den enda kraften i det burmesiska samhället som hade kunnat finna något stöd bland alla etniska grupper. En effektiv allians med ett enat CPB och CPT kunde hota både regimen i Rangoon och regimen i Bangkok. I en sådan situation hade den gamla alliansen med USA inte längre kunnat utnyttjas på grund av folkopinionsläget och det nybildade ASEAN:s medlemmar var ännu för upptagna med interna gerillarörelser för att ta sig an varandras. Idag vet vi inte vad som kunnat hända ifall den thailändska regimen valt att hantera dessa externa möjligheter annorlunda, men regimförändringen 1973 visade att dessa externa möjligheter inte låg väl i linje med folkopinionen. Ett närmande till Kina och Nordvietnam var helt oförenligt med det militära etablissemangets ideologi och den burmesiska regimen var inte intresserad av utrikespolitiska relationer.

Omfattning av förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma

Thailand upplevde ett nytt förstärkt hot från CPT via ett eventuellt samarbete med CPB vilket förändrade problembilden vad gällde Burma. Burma kunde inte ignoreras utan programmet med att krossa CPT utökades med införandet av en buffertpolicy gentemot Burma. Bakom detta beslut låg också en viktig programändring i övrig thailändsk regional säkerhetspolitik genom att det kommunistiska externa problemet ökade när USA:s närvaro i regionen blev

opålitligt. Thailand programändrade utrikespolitiken genom att ge högre prioritet åt den interna kommunistiska rörelsen. Man anpassade utrikespolitiken därefter och avbröt sin aktiva medverkan i markstriderna på utländsk mark. Avvecklandet av all amerikansk trupp närvaro i Thailand berodde mer på den nya regimens mål, en eventuell invasion från Nordvietnam och för att inte reta upp folkopinionen ännu mer.

7. Brytningsperiod IV

- Militärkuppen i Burma 1990

Bakgrund

Situationen i Thailand efter regimförändringen tillbaka till militärt styre 1976 innebar en utrikespolitik fortfarande baserad på medlemskapet i ASEAN och nära samarbete med USA:s militärmakt, främst inom upprustningen av den thailändska militären för att kunna motstå en eventuell vietnamesisk invasion. Thailands mindre aktiva medverkan i Vietnamkonflikten och närmande till Kina minskade hotet från CPT. CPB var dessutom väldigt försvagat på grund av att Kina och Burma börjat normalisera sina relationer. Allt detta sammantaget med den goda ekonomiska utvecklingen i Thailand bidrog till att CPT hade försvagats markant och att militärregimen ökat sin legitimitet. En rad reformer mot demokratisering hade också skett, vilka skulle komma att testas under militärkuppen i Thailand 1991.

I slutet på 1980-talet började den burmesiska planekonomin att få problem att stabilisera rispriset vilket var en naturlig följd av den katastrofala ekonomiska utvecklingen under Ne Wins Burmesese Way to Socialism och inbördeskriget (SarDesai, 1997, s.242). Detta ledde till att Förenta Nationerna 1987 listade landet som ett av världens fattigaste länder (Dana, 2002, s.153). Följden med fallande rispriser i den burmesiska auktoritära risbaserade planstyrda ekonomin ledde i slutändan till att bönderna inte kunde få någon förtjänst på sitt sålda ris. Risbönderna vilka var tvungna att sälja ris till regimen enligt satta priser fann att de förlorade på att odla ris och slutade producera överskott. Svält i städerna hotade. Samtidigt började lönerna till militären och statsförvaltningen betalas i ris på grund av den galloperande inflationen. Missnöjet var utbrett med demonstrationer och Ne Win annonserade att landets ekonomi skulle öppnas upp för utländska investeringar och tillkännagav sin egen pensionering till förmån för demokratiska val 1988. Dessa val vanns av Aung San Suu Kyi med en jordskredsseger (Win, 1994, s.35), dotter till landets symbol för självständigheten 1948, men valresultatet accepterades inte av den före detta militärregimen vilken tog makten i en blodig statkupp 1990.

Thailands utrikespolitik gentemot Burma innan 1988 genomgick inga stora förändringar utan rörde sig mer inom anpassningsförändringar i samband med gränskonflikter på grund av inbördeskriget i Burma vilka ibland resulterade i regelrätta strider över gränsen. Sporadiska stridigheter över den thai-burmesiska gränsen var vanliga i de områden där Burmas regering och rebeller slogs om kontrollen. Samtidigt förvärrades situationen av att gränsområdena var bebodda och besatta av beväpnade minoriteter som okontrollerat rörde sig över gränsen (Acharya, 2001, s.129ff). Burmas inbördeskrig orsakade flyktingströmmar över

den okontrollerade gränsen och vid den här tiden sanktionerade dessutom Thailand rebeller som verkade från områden i Thailand (Acharya, 2001, s.60), främst där thaifolk t.ex. shan bodde. Gränsstrider förekom, men det hela komplicerades av att Thailand inte sökte intervensera så länge man var upptagen med hotet från Vietnam. Buffertpolitiken hade fungerat och den thailändska regimen såg ingen orsak till att förändra den för tillfället.

Den nya situationen i Burma med en internationell orienteringsförändring i dess utrikespolitik från isolationspolitik till ekonomiskt öppnande och demokratiska val medförde att det internationella samfundet snabbt sökte etablera investeringar i Burma. Thailands överbefälhavare general Chaovalit Yongchaiyut besökte Burma i december 1988 tillsammans med en stor handelsdelegation och upprättade handelsfördrag, ett viktigt handelsavtal rörande timmerimport från Burma och avtal om thailändska fiskekoncessioner i burmesiska vatten. Thailand tillät till och med att burmesiska regeringstrupper fick anfälla burmesiska rebeller på thailändskt territorium (Acharya, 2001, s.110; Zaw, 2002; Lang, 2002, s.143-144). Det vänskapliga förhållandet fick komplikationer efter den burmesiska militärkuppen 1990 då omvärlden fick se den framtida nobelfredspristagaren Aung San Suukyi störtas från makten och sättas i husarrest. Medan Väst och Japan hotade militärregimen med repressalier om inte resultatet från de demokratiska valen 1988 respekterades, var reaktionerna från ASEAN svala. ASEAN blev starkt kritiserat för sin passivitet under och direkt efter kuppen. I ett pressat läge lanserade ASEAN 1991 en utrikespolitisk hållning gentemot Burma kallad ”Constructive Engagement”. Thailands medlemskap i ASEAN gjorde även Thailand delaktig i denna politik och Thailands påbörjade förändringar i sin utrikespolitik gentemot Burma blev nu en del av regionalpolitiska förvecklingar.

Förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma

”Constructive Engagement” kallas den politik som först lanserades av ASEAN 1991 som svar på omvärldens protester mot ASEAN:s passivitet när den burmesiska militären genomförde en statskupp efter demokratiska val i Burma 1990. Den syftade till att säkerställa frånvaron av utländsk inblandning i ASEAN:s inre affärer och att göra Myanmar till medlem av ASEAN år 2000 (<http://www.pol.adfa.edu.au/resources/asean.html>) och innebar en förändring från Thailands buffertpolitik till en mer pragmatisk vänskapspolitik där goda vänskapliga relationer skulle leda till säkerhet och ekonomiskt, socialt, tekniskt och kulturellt utbyte (Mya Than, 2005, s.86). ASEAN ansåg sig vara i bättre position än omvärlden att bedöma hur Burma skulle hanteras. Argumenten ASEAN förde fram byggde på att de sydostasiatiska staterna hade haft en lång gemensam historia innan kolonialismen med Burma och därför längre erfarenheter än Väst. Thailand betonade också att landet måste leva sida vid sida med Burma och därför hade mest att förlora på en öppen konflikt med landet. Därför ansåg Thailand att man hellre borde odla vänskap med Burma istället för fiendskap (Gill-Mak, 1997, s.26; Win, 1994, s.34; Lang, 2002, s.143-144).

Ur ASEAN:s synvinkel skulle demokratisering i Burma underlättas av ekonomisk utveckling i Burma och sanktioner skulle endast få motsatta effekter (Acharya, 2001, s.114; Maung, 1998, s.151ff). Efter implementeringen av ”Constructive Engagements” har forskning visat att vissa auktoritära stater visat sig vara väldigt motståndskraftiga mot demokratisering i samhället trots en stark ekonomisk utveckling. Speciellt sydostasiatiska länder brukar ges som exempel på detta (Maung, 1998, s.17). Vissa forskare hävdar att lanseringen av ”Constructive Engagement” inte alls berodde på välvilja från ASEAN:s sida utan var ett sökande efter nya marknader och naturtillgångar samt en önskan om att minska Kinas inflytande i Burma (Maung, 1998, s.143 och 172). Ur ASEAN:s och Thailands synvinkel legitimerade en framtida demokratisering av Burma de nya handelsförbindelserna och öppnare relationerna.

Orsaker till förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma

De interna förändringar som låg till orsak för den förändrade thailändska utrikespolitiken gentemot Burma var inga abrupta företeelser utan hade mognat ända sedan slutet på 1980-talet. Avmattningen av den kommunistiska interna rörelsen hade möjliggjort av ett ekonomiskt uppsving mycket beroende på ökade investeringar av utländskt kapital och USA:s starka ekonomiska stöd för att säkerställa den antikommunistiska thailändska regimens legitimitet. Även fast militärkupper avlöste varandra stabiliserades det civila samhällets utveckling och militäretablissemangen skaffade sig alltmer ekonomiska intressen (Win, 1994, s.44) vilket gjorde det mer beroende av ett gott ekonomiskt klimat. Den thailändska exportindustrin sökte nya marknader och vid 1980-talets slut var den thailändska skogsindustrin under snabb utveckling och led en akut brist på teaktimmer i Thailand. Burma däremot hade stora orörda teaskogar. Därför var det med stort intresse som Burmas annonsering om ett öppnare investeringsklimat mottogs av den thailändska regimen och näringslivet (Lang, 2002, s.144).

Denna förändring i det thailändska aktörslandskapet med den affärsdrivne (och senare korrupte) yrkesmilitären gjorde att den thailändska regimen kunde kombinera målet med utveckling och välstånd tillsammans med säkerhetspolitiska mål. Det fanns stora personliga ekonomiska vinster att vinna med ett vänskapsförhållande med Burma, för den thailändska timmerindustrin hade också kopplingar till den thailändska militärregimen (Acharya, 2001, s.110).

De interna resurserna var fortfarande mycket beroende av den ekonomiska och militära alliansen med USA, men Thailand hade nu egna interna ekonomiska aktörer vilka förespråkade ökade bilaterala förbindelser med Burma (Alagappa, 1998, s.403-404). Dessutom hade det militära biståndet från USA resulterat i att Thailand 1988 var kvalitativt starkare än Burma. De thailändska militära utgifterna mellan 1973 och 1983 ökade med över 500%, mycket på grund av amerikanskt bistånd och en generell god ekonomisk tillväxt (Wah, 1987, s.17). Amerikansk militärmateriel var standard inom den thailändska armén till skillnad från den föråldrade burmesiska militärmaterielen (Wah, 1987, s.263). Den

thailändska regimens legitimitet hade också ökat med det ekonomiska uppsvinget och minskat externt stöd till interna gerillarörelser.

Tre viktiga orsaker till den nya thailändska utrikespolitiken gentemot Burma fanns i tre interna begränsningar. Thailand var i desperat behov av timmer när de egna resurserna började ta slut på grund av alltför intensiv avverkning och införandet av skogsreservat. Det fanns alltså påtryckningar för ökad handel med Burma. Det andra skälet var det växande flyktingproblemet. Antalet krigsflyktingar från inbördeskriget i Burma hade ökat stadigt sedan slutet på 1960-talet och visade inga tecken på att sjunka om inte den interna konflikten i Burma kunde lösas. Flyktingarna hotade att bli en ekonomisk börda liknande den under Vietnamkonflikten. Skillnaden nu var att Thailand självt fick stå för de ekonomiska kostnaderna till skillnad mot för när USA åtog sig att betala för flyktingarna från Indokina. Det tredje skälet var att thailändska civila i gränsområdena utmed gränsen mot Burma drabbades när Burmas interna strider spillde över in i Thailand i form av beskjutning då rebeller rörde sig över gränsen, så kallade "hot pursuits" då den burmesiska militären förföljde rebeller och flyktingar in i Thailand (Acharya, 2001, s.130) och attacker mot flyktingläger inne i Thailand av paramilitär från Burma (Lang, 2002, s.140). Alltså skulle ett bättre samarbete mellan de två länderna ur Thailands synvinkel underlätta kontrollen av gränsområdena och följaktligen underlätta en repatriering av flyktingarna, minska Thailands ekonomiska börda och skydda thailändska civila från striderna.

Det fanns begränsningar som styrde förändringen i Thailands utrikespolitik och dessa påverkade också ASEAN på samma sätt. Västvärldens fördömande av militärregimen i Burma blev en legitimitetskris för Thailand och ASEAN eftersom kritiken från Västvärlden kunde tolkas som kritik mot de auktoritära regimerna i hela Sydostasien. Att i en sådan situation försvara ASEAN:s ståndpunkt och kritisera omvärldens kritik av Burma kunde ha fått (och skulle komma att få (Wurfel - Burton, 1996, s.214; Mya Than, 2005, s.25, 83, 86, 104-105 och 127-128)) återverkningar på förhållandet mellan Väst och ASEAN och dess medlemsländer. Trots detta vägrade ASEAN att kompromissa.

En annan viktig faktor var att Thailand och ASEAN var djupt oroade av att Kinas ökade sitt militära och ekonomiska samarbete med Burma, speciellt när Kina erbjöd stöd till Burma 1989 då Burma hotades av internationella sanktioner (Acharya, 2001, s.113; Wurfel - Burton, 1996, s.162). Rädslan för jätten i norr grundade sig i att Kina stött de interna kommunistrebellerna under de väpnade upproren som nästan störtat alla regimer i ASEAN och Kinas penetrering in i Sydostasien genom att kräva suveränitet över Spratleyöarna. ASEAN:s åsikt var att en extern påtvingad isolering skulle driva Burma till att öka sitt beroende av Kina och hota maktbalansen i Sydostasien.

Burmas eget initiativ till öppnande och reformering av sin egen ekonomi innebar att viktiga steg togs mot en institutionalisering av ett regelverk styrande handeln mellan Thailand och Burma. 1989 undertecknades ett fördrag reglerande handel mellan Burma och Thailand och 1990 ett memorandum om etablerande av en thaiburmesisk handelskammare (Matichon, 20030718, s.2). Utan ett burmesiskt öppnande skulle ett thailändskt initiativ varit möjligt, men knappast troligt.

Att ASEAN bestämde sig för att driva en gemensam linje mot Burma underlättade naturligtvis att Thailand kunde stå emot det internationella trycket. En antikolonialistisk och pan-regionalistisk ideologi om ett fredligt Sydostasien med asiatiska värderingar och ökad handel inom regionen präglade den politiska eliten inom ASEAN och legitimerade enligt ASEAN ”Constructive Engagement”.

Omfattning av Förändringar i Thailands utrikespolitik gentemot Burma

Den thailändska utrikespolitikens program ändrades från en buffertpolitik till att öppna och demokratisera Burma med fredliga medel. Programförändringar tog form av nya fenomen med aktiv diplomati, statsbesök, handelsdelegationer och fördrag och allteftersom relationerna förbättrades intensifierades ansträngningarna.

Buffertpolitikens mål att skära av förbindelserna mellan CPB och CPT skiljde sig väldigt från målen med ”Constructive Engagement” där Thailand ville vinna säkerhetspolitiska, men främst ekonomiska fördelar. Denna stora målförändring berodde främst på problemförändringar när Burma gick från isolation till att öppna sig och genomgick dramatiska regimbyten. Den nya utrikespolitiken gentemot Burma föranledde en förändring i intensiteten i de diplomatiska förbindelserna. När Burmas demokratiska utveckling avbröts av militärkuppen skedde inga programförändringar utan tvärtom stärktes den Thailändska utrikespolitiken gentemot Burma när ASEAN lanserade ”Constructive Engagement”.

8. Sammanfattning

Förändringar i Thailands utrikespolitik och dess orsaker

Under brytningsperiod I ägde tre programändringar och en målförändring rum i Thailands utrikespolitik gentemot Burma. Programförändringarna var att återlämna erövrade territorium till Burma, att erkänna Burmas gränser innan Andra Världskriget och att inte överträda Burmas gränser i framtiden. Målförändringen var att nedprioritera nationsbyggande på burmesiskt territorium. Orsakerna till programförändringarna var övervägande beroende på externa orsaker och målförändringen beroende på interna orsaker.

Under brytningsperiod II ägde en anpassningsförändring rum när Thailand beslöt sig för att minska intensiteten i relationerna med Burma. Orsakerna till anpassningsförändringen var övervägande beroende på externa orsaker.

Under brytningsperiod III ägde en problem- och en programförändring rum. Problemförändringen var att CPB utgjorde ett nytt indirekt hot mot den thailändska regimen och en programförändring skedde när Thailand valde att implementera en buffertpolitik gentemot Burma. Både problemförändringen och programförändringen var beroende av både interna och externa orsaker.

Under brytningsperiod IV ägde en problem-, en program- och en målförändring rum. Problemförändringen var att Burma öppnade sig för omvärlden. Programförändringen var att avsluta buffertpolitiken till förmån för ”Constructive Engagement”. Målförändringen var att nedprioritera målet med att begränsa CPB och istället prioritera ökad handel och samarbete med Burma. Orsakerna till problemändringen var övervägande externa, programförändringen berodde på både interna och externa orsaker och målförändringen berodde övervägande på interna orsaker.

När vi jämför förändringarna över tid ser vi att det inte finns något som tyder på att det finns ett mönster i förändringar över tid, men vi finner att problem- och målförändringar berott både på externa och interna orsaker medan programförändringarna i Thailands utrikespolitik gentemot Burma oftast berott på externa orsaker. Detta skulle i så fall betyda att interna orsaker i Thailand är mer benägna att påverka utrikespolitiken gentemot Burma vid stora förändringar jämfört med vid små. Av det kan man dra två slutsatser. För det första att den thailändska utrikespolitiken gentemot Burma var tvungen att ta hänsyn till interna orsaker i Thailand och för det andra att Thailand inte lät externa orsaker ensamma styra Thailands utrikespolitik gentemot Burma. Detta pekar på en väldigt pragmatisk inställning i Thailand till hur man ska förhålla sig till Burma. Sammanfattningsvis kan sägas att Thailand genomgått stora politiska förändringar vad gäller dess utrikespolitik gentemot Burma, men politiken förblev relativt defensiv från 1945 ända fram till 1988. Jämför man över tid ser man hur den

externa hotbilden från Burma har försvagats samtidigt som intensiteten i relationerna mellan länderna ökat.

Mönster i orsakerna till förändringarna är svåra att skönja, men ifall vi jämför med modellen vi startade denna uppsats med kan vi gruppera dem enligt följande:

Interna faktorer

Regimskiften har visat sig spela stor roll. I Thailands fall har antingen en militär eller civil regim styrt landet. En förändring till en mer aggressiv Burmapolitik har ofta berott på ett regimskifte till en militärregim.

En intern aktör i Thailand har visat sig haft överväldigande inflytande på utrikespolitiken gentemot Burma och det har varit militären. Att dessutom regeringen varit en del av den militära makten har naturligtvis förstärkt denna bild. Det militära etablissemangets stora inflytande på den thailändska utrikespolitiken berodde på dess representation i regeringen och de väpnade hoten från interna och externa kommunistiska rörelser (Wurfel - Burton, 1990, s.182). Även om det thailändska utrikesministeriet inte var en organisation med stark militär representation, marginaliserades utrikesministeriet av militärregimen ifall ärenden berörde nationella säkerhetsfrågor (ibid.). När sedan de ekonomiska intressena fick större inflytande under brytningsperiod IV representerade de också en ekonomi med alltför militära delägare. Militärens ärkefiende CPT tas upp nedan under "interna begränsningar".

Det var snarare bristen på interna resurser som påverkade utrikespolitiken i den mån att Thailand fick ta större hänsyn till externa resurser och villkoren för mottagandet av dessa. Först under brytningsperiod IV hade Thailand tillräckliga interna resurser för att våga föra en utrikespolitik gentemot Burma som stred mot USA:s.

Internt begränsades Thailand extremt mycket av CPT och dess allierade. Det kan inte nog understrykas hur mycket CPT påverkade all utrikespolitik genom att vara en mer fruktad fiende än främmande makt. Hotet från CPT var grundorsaken till införandet av buffertpolitiken gentemot Burma under brytningsperiod III vilken skulle pågå ända till brytningsperiod IV.

Externa faktorer

De externa begränsningarna avtog med tid allteftersom Thailands autonomi ökade. Bristen på interna resurser ledde under brytningsperiod I till att Thailand var tvunget att godta stormakternas påbud, men under brytningsperiod III hade Thailand börjat tappa tron på USA:s oinskränkta makt och under brytningsperiod IV är de interna resurserna tillräckliga för att utmana USA:s burmapolitik.

De externa möjligheterna gentemot Burma kunde inte tas tillvara under Brytningsperiod I beroende på interna begränsningar i både Thailand och Burma. Under brytningsperiod III och IV var Thailand helt beroende av ifall Burma ville ha en dialog eller inte. Intressant är brytningsperiod II då både Thailand och Burma bedrev en nationalistisk, buddistisk och antikommunistisk politik internt

utan att samarbeta. Det faktum att regimen i Rangoon var socialistisk och erkänt Folkrepubliken Kina bidrog nog till motsättningar och det visade även att externa möjligheter var ett svagt incitament om det inte fanns en vilja att samarbeta från endera parten.

9. Framtida förändringar?

Den thailändska demokratin har länge brottats med strukturella problem som korruption, monarkins och militärens inflytande och uppenbart valfusk, men 1997 infördes en ny konstitution. T.ex. reglerades antalet platser i senaten för militären och skars drastiskt ner. Förutom den nya konstitutionens försök att komma till bukt med missförhållanden i landet, dök landets första massparti plötsligt upp på arenan. Det startades strax innan valet 2001 av mediamogulen Thaksin Shinawatra och vann övertygande valet med 248 parlamentsplatser utav 500 (<http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/asia-pacific/1161671.stm>). Inför valet 2006 syns inga tecken på att Thaksin kommer att förlora makten och hans omdiskuterade korruptionsaffärer tycks ha lagts på bokhyllan åtminstone så länge han sitter vid makten.

Ända in på 2000-talet har den thailändska pressen rapporterat skottlossning i form av både handeldvapen och artilleri från reguljära arméförband längs gränsen med Burma. Detta har ofta föranlett upphäussningar i internationell press, men man bör som forskare vara medveten om att detta pågått i decennier och ofta berott på andra saker än medveten provokationspolitik från regeringarnas sida. Strider mellan rebeller och regeringssoldater på den burmesiska sidan gränsen har råkat ”spilla över” till den thailändska sidan. Detta har ofta varit i form av att burmesiskt artilleri, medvetet eller omedvetet, beskjutit thailändskt territorium. I de flesta fall har thailändskt artilleri besvarat elden varpå striderna ebbat ut och diplomati normaliserat relationerna.

”Constructive Engagement har lett fram till ökad handel mellan Thailand och Burma, mest till förmån för Thailand. De nya fördragen och avtalen från den nya politikens införande tillsammans med bl.a. 1996 års fördrag om gränshandel (Maticion, 20030718, s.2) och Burmas inträde i ASEAN 1997 har bl.a. möjliggjort Yadanaprojektet, överenskommelsen 1994 om byggandet av en naturgasledning från de burmesiska gasfälten i Martabangolfen genom Tenasserim och in i Thailand (Alagappa, 1998, s.396). Det thailändska behovet av billig gas berodde på Thailands allt ökade konsumtion av energi. Mellan 1987 och 1997 ökade oljekonsumtionen årligen med 14 % (Calder, 1997, s.48). Den burmesiska militärregimens ökade behov av utländskt kapital tillsammans med den thailändska regeringens behov av billig naturgas ledde till Yadanaprojektets slutförande 1999 trots massiva lokala protester. Projektet stötte på motstånd både inom länderna och internationellt. För det första drogs ledningen rätt igenom områden som var bebodda av minoritetsfolk och dessa gjorde det klart och tydligt att de inte ville ha någon gasledning dragen där. I Thailand uppmärksammades det hela i pressen och nationella människorättsorganisationer kritiserade båda ländernas regeringar för myndighetsmissbruk. Rapporter om tvångsarbete i Burma för infrastrukturarbeten kring projektet (Maung, 1998, s.151) ökade farhågorna för

att lokalbefolkningen på den burmesiska sidan skulle få lida hårt, då de inte hade några reella möjligheter att påverka byggnationen.

Thailand har försökt finna en ny utrikespolitisk modell vilken den thailändska utrikesministern framförde 2001. Den nya utrikespolitiken gentemot Burma kallad "Flexible Engagement" blev kritiserad inom ASEAN för att vara ett hot mot ASEAN:s stadgar vilka stipulerade att ingen inblandning i medlemmars interna affärer får förekomma (Acharya, 2001, s.113). Även den internationella opinionen började kritisera all form av "Engagement" eftersom det blivit uppenbart att Burma inte ämnade demokratisera sig, ens när det utsatte ASEAN för internationell kritik (Acharya, 2001, s.111).

Efter ett flertal vapenvilor har Burma genomlevt en någorlunda fredlig period under senare år. Situationen har ofta betytt att regeringen återfått kontroll över vissa områden och genomfartsleder, men i verkligheten lever hotet från rebellerna kvar. Att vapenvilor kommit till stånd beror mycket på militärregimens modernisering av sin försvarsmakt och en mer tillmötesgående linje från dess sida gentemot rebellerna. Vad dessa vapenvilor kommer att resultera i är ännu oklart, men sant är att läget är betydligt lugnare nu än för tio år sedan.

Burmas ekonomi har vuxit (ABD, 2003, s.281-282), men ur demokratisk synvinkel är Burmas läge än mer hopplöst när alla ekonomiska vinster gått till militären eller till militärregimens personliga bankkonton. FN har fortfarande Burma listat bland världens fattigaste nationer tillsammans med bl.a. Afghanistan, Bangladesh Etiopien m.fl. (<http://www.un.org/ohrlls/>). EU uppskattar Burmas militärutgifter till 67% av statsbudgeten (http://europa.eu.int/comm/external_relations/myanmar/intro/). Den svarta sektorn i samhället tros vara större än den kontrollerad av regeringen och mycket beror naturligtvis på att regeringen inte kontrollerar stora delar av Burma. Den interna kuppen mot den militära underrättelsetjänsten hösten 2004 ledde till att avbrott i de interna fredsförhandlingarna och ledde inte till frisläppandet av oppositionspartiets ledare Aung San Suukyi.

År 1997 blev Burma medlem av ASEAN (<http://www.aseansec.org/64.htm>). Beslutet att låta Burma bli medlem var kritiserat främst av Väst, men det var även accepterandet av Vietnam, Laos och så småningom även Kambodja. Inträdet i ASEAN krävde en omställning till handel enligt de beslut som fattats inom ASEAN. Det betyder att en anpassning till marknadsekonomi måste drivas igenom, plus att fri handel och rörlighet på sikt måste införas. Burma har fått ett visst antal år på sig att anpassa sig inom vissa sektorer och tullnivåer.

Redan 1997 införde USA sanktioner som hindrade företag från USA att investera i Burma (Dana, 2002, s.153). 2003 vidgades sanktionerna till att omfatta bl.a. importförbud från Burma, visumförbud för höga burmesiska statstjänstemän, och frysning av militärjuntans tillgångar i utlandet (Matichon, 20030728, s.2). T.ex. skulle inte burmesiska varor sålda av thailändska företag kunna distribueras i USA. Dessutom hade EU och flera andra västliga länder redan infört diplomatiska sanktioner där visum inte ges till högt uppsatta burmeser, men USA:s beslut om sanktioner gav naturligtvis viss effekt eftersom amerikanska sanktioner också påverkar andra länders handel med Burma. Situationen blev prekär för ASEAN när EU inte ville ge Burma fullvärdig roll på ASEM (Asia-

Europe Meeting) och läget löstes genom att Burmas representanter fick sitta med, men en rad bakom övriga ASEAN-delegater. För ASEAN är det naturligtvis en börda att Burma visat sig ha så stor påverkan på ASEAN:s ansikte utåt och alltmer kritik av Burmas inrikespolitik börjar höras från leden inom ASEAN (Matichon, 20030728, s.6).

Knarkhandeln som flödat från Burma har framkallat skarpa krav från speciellt USA. Burma tycks också sträva efter kontroll av denna, men områden utanför regimens kontroll fortsätter att producera stora mängder heroin och amfetamin. Det tycks heller inte skönjas någon ljusning annat än att Thailand desperat försöker få kontroll på knarkhandeln över gränsen.

Trots massiva internationella protester sitter fortfarande Aung San Suu Kyi, ledare för det största oppositionspartiet och nationell symbol för kampen mot förtrycket, i husarrest sedan hon arresterades den 30 maj 2003. Sedan dess har de flesta av de som arresterades samtidigt släppts men fortfarande sitter viktiga personer i ledningen för Suu Kyis parti NLD (National League for Democracy in Burma) i fängelse eller husarrest. Regimen har lovat att släppa henne, men ännu har inga tecken syns på att det löftet kommer att uppfyllas.

Om vi undersöker möjliga interna och externa orsaker till en framtida förändring i Thailands utrikespolitik gentemot Burma finner vi att situationen till stor del inte har förändrats. De interna faktorerna är de samma som föregick införandet av ”Constructive Engagement” och har snarare förstärkts. De externa faktorerna har också stärkts och därav skulle man kunna sluta sig till att motsättningarna mellan Väst och Thailand ifråga om Burmapolitiken snarare borde vara starkare idag. Den stora skillnaden är de externa möjligheterna som skapats till följd av utvecklingen i Burma sedan 1990. Burma är idag medlem av ASEAN med en stabilare ekonomi och ökad handel med Thailand. Militärregimen har slutit vapenstillestånd med de etniska rebellgrupperna och vill samarbeta med Thailand om repatriering av burmesiska flyktingar på thailändsk mark och stoppa drogflödet från Burma till Thailand. Snarare finns det alltså förutsättningar för en anpassningsförändring i form av intensifierade kontakter mellan länderna, även om det kan diskuteras om en sådan inte redan har pågått sedan 1990. Något som möjligen skulle kunna ändra situationen är groende kritik inom ASEAN rörande ASEAN:s skadade internationella anseende eftersom Burma inte visat tecken på att demokratiseras trots ”Constructive Engagement”.

10. Källförteckning

Böcker

- Acharya, Amitav, 2001. *Constructing a Security Community in Southeast Asia: ASEAN and the problem of regional order*. London: Routledge.
- ADB, 2003. *Asian Development Outlook 2003*. New York: Oxford University Press.
- Alagappa, Muthiah, 1998. *Asian Security Practice: Material and ideational influences*. Stanford, California: Stanford University Press.
- Calder, Kent E., 1997. *Asia's Deadly Triangle: How Arms, Energy and Growth Threaten to Destabilize Asia-Pacific*. London: Nicholas Brealy Publishing.
- Dana, Leo Paul, 2002. *When Economies Change Paths: Models of transition in China, the Central Asian republics, Myanmar & the nations of former Indochine Francaise*. Singapore: World Scientific Publishing.
- Gustavsson, Jakob, 1998. *The Politics fo Foreign Policy Change: Explaining the Swedish Reorientation on EC Membership*. Lund: Studentlitteratur.
- Hoadley Mason C., 1996. *Southeast Asian History 800-1800 Parochial v. Cosmopolitan*. Lund: Mega Southeast Asia.
- Kulick, Elliot – Wilson, Dick, 1992. *Thailand's Turn: Profile of a New Dragon*. London: Macmillan.
- Lang, Hazel J., 2002. *Fear And Sanctuary: Burmese Refugees in Thailand*. Ithaca, New York: Cornell Southeast Asia Program Publications.
- Lim, Chong Yah, 2001. *Southeast Asia: The Long Road Ahead*. Singapore: World Scientific Publishing.
- Maung, Mya, 1998. *The Burma Road to Capitalism: Economic Growth versus Democracy*. Westport, Connecticut: Praeger Publishers.
- Mya Than, 2005. *Myanmar in ASEAN: Regional Cooperation Experience*. Singapore: ISEAS.
- SarDesai, D.R., 1997. *Southeast Asia, Past & Present*, 4th ed. Boulder, Colorado: Westview Press.
- Wah, Chin Kin, 1987. *Defence Spending in Southeast Asia*. Pasir Panjang, Singapore: Regional Strategic Studies Programme ISEAS.
- Win, Kanbawza, 1994. *Comparative Study of the two military juntas Thailand and Burma: A Burmese perspective*. Bangkok: CPDSK Publications.
- Wurfel, David – Burton, Bruce, 1990. *The Political Economy of Foreign Policy in Southeast Asia*. Basingstoke: Macmillan Press Ltd.
- Wurfel, David – Burton, Bruce, 1996. *Southeast Asia in the New World Order: the political economy of a dynamic region*. London: Macmillan.
- Yahuda, Michael, 2004. *The International Politics of the Asia-Pacific*, 2nd ed. New York: RoutledgeCurzon.

Tidningsartiklar

Matichon, 20030718 s.2.

Matichon, 20030728 s.6.

Internetkällor

<http://www.aseansec.org/64.htm>, 20040524.

<http://www.pol.adfa.edu.au/resources/asean.html>, 20040524.

<http://www.un.org/ohrlls/>, 20040524.

<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/35910.htm>, 20050917.

http://europa.eu.int/comm/external_relations/myanmar/intro/index.htm,
20050917.

Hermann, Charles F., 1990. Changing Course: When Governments Choose to Redirect Foreign Policy. *International Studies Quarterly* (1990), 34, 3-21. ELIN 20040524.

Zaw, Aung, 2002. Suspicious Neighbors: Neither Friend Nor Foe. <http://www.irrawaddy.org/database/2002/vol10.4/cover5.html>, 20050923.

Personlig kontakt

Carlberg, Johan, 2005-09-30, johan.carlberg@foreign.ministry.se.